

LIST IZLAZI TJEDNO. GODIŠNJA PRETPLATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.— OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI.

GODINA VII. BROJ 37. ŠIBENIK, 13. rujna 1936.

RUKOPISI SE NE VRACAJU — ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.

Uz Križarski dan

I u najmanjem selu naćemo danas ljude udružene u razna društva. Prije to nije bilo tako obično. Ali vrijeme čini svoje. Ono donša nove potrebe, nu i nova sredstva, pomoću kojih će čovjek udovoljiti tim potrebama.

Pojedina društva, pa i ona za zaštitu ptica pjevica ili njegovanje pasjeg roda, imaju svoja pravila, svoj program rada. Taj program mora naročito biti jasan za pripadnike onih društava koja se bore za kakve veće i uzvišenije ideale.

I baš danas, 13 rujna, kada križarska organizacija slavi svoj Križarski dan, nužno nam se nameću pitanja: Koji je program križarskog rada? za čim ide križarski pokret?

O načelima i svrsi Križarstva mogli bismo nadugo govoriti. Nu opet: sve što o tome govori križarska Zlatna knjiga i Priručnik, mogli bismo sažeti u tri točke: vjera, ljubav prema narodu i socijalnost.

Križari su iskrent i oduševljeni pripadnici svoje vjere. Uvjereni su da vjera nije skup lijepih narodnih običaja, koji se samo njeguju i izvršuju unutar kućnih zidova. Za njih je katolička vjera vječna i nepromjenljiva istina, za koju se isplati živjeti, boriti se i umrijeti. I ne samo živjeti za nju, nego i po njoj!

Vjerovati nije toliko teško kao što živjeti po vjeri. A križarski pokret traži od svojih članova i jedno i drugo.

Kad su početkom ove godine zapitali dra Vladimira Maćeka što on misli o križarskoj organizaciji, spremno i smišljeno je odgovorio:

»Vidite, često razmišljam o tome, kako bismo zacrtali najbolje puteve za veliku i sretnu budućnost hrvatskog naroda. I kada o tome mislim, ne prelazim olako preko teškoća, kojih imamo među nama samima. Temelj narodne sreće je mir i sreća pojedina. Za život sposobni, pošteni, značajni, svom hrvatskom narodu vjerni pojedinci su temelj i snaga narodnoga života.

Kada gledam napore savremene križarske omladine, onda mi se čini, da ona želi u korjenu riješiti ova velika

Vjera i boljševizam

U „Kalendaru Srca Isusova“ za dođuđu 1937 godinu izašao je, pod gornjim naslovom, lijepi članak, napisan od dra Ivana Pernara, zagrebačkog odvjetnika i jednog od najpoznatijih prvaka b. HSS. Radi njegove jaske i odlučnosti donosimo ga ovdje u cijelosti.

„Pokojni je Ante Starčević napisao, da se ne bi usudio spavati u sobi u kojoj spava bezvjerac. Zašto? Jer nije siguran, da ga ovaj u noći ne će napasti, orobiti i ubiti. Ta bezvjerac je bez vjere, pa i bez savjesti i straha pred Bogom, koji sve vidi. Zato jao narodu, u kome bi bezvjerje zavladao. To bi bila vučja jama, u kojoj te nemani navaljuju jedna na drugu. Uzalud je tu govoriti o pravdi i pravici, samilosti i ljubavi, o bratstvu.

Evropi i svemu svijetu prijeti pogibelj, da upravo bezvjerjski boljševici zavladaju državama. Eno Rusija i Španija su u njihovim rukama i hoće da Evropu zahvate kao klijestima s juga i sjevera. Francuska je već napola u njihovom kolu. U Meksiku su kao i u Rusiji gotovo sve crkve pozatvarali, svećenike poubijali ili protjerali. Povrh toga hoće da nam unište vjeru u Boga, u Euharistiju i nebo: hoće da nam otmu iz srca sve naše svetinje te spale kipove Majke Božje; a time hoće da seljacima otmu njihove kuće i posjede i sve ih bace na prosjački štap; komuniste žele, da od nas Hrvata naprave ljude bez domovine.

Boljševizam je nepravedan barem s dva razloga: hoće da radnički stalež zavlada državom i da nam pogazi ličnu slobodu. To su dvije velike nepravde. Radnici na svijetu brojem daleko zaostaju za seljaštvom, a nijesu ni mudriji od seljaka, pa zašto oni hoće da seljaštvu nametnu i svoj jaram vlasti i svoja kriva načela? K tome svaka državna vlast mora ići za time, da daje i jamči ličnu slobodu. Jedna je to sloboda, gdje seljacima vlada oduzima privatni posjed, čak i djecu sili da špijuniraju roditelje, da li se Bogu

mole i što govore o boljševizmu. Jao zemlji, u kojoj nema lične slobode, slobode kretanja i mišljenja.

Boljševici ne haju za nepravdu; oni hoće samo da zavladaju kod svih naroda. Kako je nekoć turska vojska prodirala u Evropu i htjela sve narode silom podjarmiti, tako to želi sada postići i boljševizam svojim ateizmom, bezboštvom. I ateizam je ipak vjera: ima svoja načela, obrede, procesije, nagrade i kazne, svoje zapovjedi. Moskva je sada izdala novu naredbu, po kojoj se boljševički ateizam ne će napraviti i nametljivom silom širiti kao nekoć muhamedanstvo. Ne; ona je izdala naredbu svim svojim pristašama, da zađu u sva društva i tu šire lagano i oprezno svoje misli. Zato je boljševizam sada i pogibeljniji.

Sto je dužnost nas Hrvata ovaj čas?

Da se svi svrstamo u jedan bojni red, posebice mi katolici. Moramo bučno paziti, tko oko nas i među nama hoće da širi boljševizam. Držimo se čvrsto svoje katoličke Crkve. Ona je Hrvate pridigla od barbarstva, netom su prigriili njezinu vjeru; ona je okrunila naše hrvatske vladare; ona je vazda štitala i, Bogu hvala, eto i očuvala do dana današnjega našu narodnost i naš hrvatski ponos.

Tko je protivnik ove Crkve, taj je protivnik i naše vjere i nas Hrvata; takav protivnik neka nam se ne približi, neka ostane daleko od našeg doma i naših svetinja.

Sto nam boljševici mogu dobra pružiti? Ništa ili sitne malenkosti. No za tanjur leće mi ne ćemo da prodamo svoju vjeru i svoje hrvatstvo. U ostalom se pokazalo (u buduće će se i još bolje očitovati), da „Hrvatski radnički savez“ znađe, hoće i može da pruži veće materijalne i staleške koristi nego li svi marksiste. Jednako je „Gospodarska sloga“ svojim uspješnim radom pružila silne koristi svim seljacima, koji se u njoj okupili i organizirali. Mi dakle ne trebamo boljševizam.

pitanja poštenog, moralnog života i provesti u život zakon ljubavi čovjeka do čovjeka... Taj pak rad nije politički niti može biti politički.

— Katolička Crkva je opća, svenarodna Crkva, jer naučava istinu koja je, kao i svaka istina, uvijek ista, vječna i međunarodna. Ali Križari, iako članovi opće Crkve, vjerni su sinovi svog hrvatskog naroda.

Bog - Narod

i Socijalna pravda!

Hrvatski narod ima sve oznake koje čine narod narodom. I

ševizma, komunista, pa ni njihovih obećanja. Mi ćemo Hrvati znati sami sebi pomoći.”

Dr. Ivan Pernar, Zagreb

Katoličke pobjede

CRKVE NA MORU

Iako su današnja prevozna sredstva usavršena i brza, zemlja je još uvijek velika, da bi je mogli obići u jedan dan. Parobrodi, koji putuju preko oceana, trebaju i nekoliko dana, dok se privežu uz kraj. Zato se, u najnovije vrijeme, i na parobrodima postavljaju kapele, u kojima će vjernici moći udovoljavati svojim vjerskim dužnostima.

Tako je američko parobrodarsko društvo „Dollar Line“, odlučilo na svim svojim trgovačkim brodovima podići oltare, da katolički putnici mogu nedjeljom prisustvovati sv. Misi.

SVJEŽE GRANE

Luter je skandinavske zemlje: Dansku, Švedsku i Norvešku otrgnuo iz krila katoličke Crkve. Tako poslije Luterova nastupa u tim zemljama uopće nema katolika po rođenju. Ali zato ima sve više obraćenika, koji se najviše nalaze među intelektualnim krugovima.

Između skandinavskih obraćenika najviše se spominju: danski pjesnik Jørgensen, danska katolička književnica Luise Mikaely, norveški književnik Lars Eskeland, a naročito proslavljena norveška spisateljica, dobitnica Nobelove nagrade za književnost, Sigrid Undset.

To su, iako su već u podmaklim godinama, svježe grane na stablu katoličke Crkve, koje će svojim sokovima unijeti mladi katolički duh u tisuće drugih Skandinavaca.

POLAKO SE VRACAJU

Poslije Svjetskog rata u Češkoj se tiogoše mnogi duhovi koji su, zagovarajući osnivanje nacionalne češke crkve, na vas glas kričali: Daleko od katoličke Crkve!

Na ustuk nasilničke i nečovječe nepravde, Križari će tražiti pravdu. Socijalna pravda, a ne milosrde! — to je mladenački poklik svekupnog borbenog križarskog pokreta. U ime socijalne pravde Križari će uvijek imati iskrenosti i odvažnosti da osude svako socijalno zlo, makar se to nalazilo i kod onih koji se ponose katoličkim imenom.

Vjerska, narodna i radikalno socijalna načela — načela su križarske organizacije. Više i uzvišenije ne može se tražiti od nijedne organizacije.

Mi rekosmo svoju, a život neka oklopi našu riječ kostima i mesom.

I taj poklik je imao prilično odjeka. Ali zadnji podaci o vjerskom kretanju stanovništva, objelodanjeni od praškog Zemaljskog statističkog ureda, govore o laganom povraćanju čeških otpadnika katoličkoj Crkvi. U sve se je samo 80 osoba izjasnilo da su bez konfesije, a zabilježeno je 2710 povrataka u pojedine vjere. Najviše tih obraćenika otpada na katoličku Crkvu, naime 1818.

— Konačno će, ipak, pobijediti istina.

5000

To je bilo u Philadelphiji, u Sjedinjenim državama. Na glavnom trgu. Skupilo se 5000 policista i vatrogasaca i, za vrijeme sv. Mise pod vedrim nebom, svi pristupiše k sv. Pričesti.

To javno ispovijedanje vjere promatralo je 25.000 osoba, a među njima: gradski načelnik, policijski prefekt i direktor javne sigurnosti.

Nedjeljno evanđelje

s poukom

XIV. nedjelja po Duhovima

EVANĐELJE SV. LUKE, 7, 11—16. U ono vrijeme išao je Isus u grad, koji se zove Naim: i idahu s njime učenici njegovi, i mnoštvo veliko. A kad se približavaše k vratima gradskim: gle! iznošahu mrtvaca, jedinca matere njegove, koja je bila udovica: i s njome bijaše veliko mnoštvo građana: Kad ju vidje Gospod, ganut milosrdem spram nje, reče joj: Nemoj plakati! Pa pristupi, i dotakne se nosila. (A oni, koji nošahu, stadoše). I reče: Mladiću, tebi velim, ustani! I podiže se, koji bijaše mrtav, i počne govoriti. I dade ga materi njegovoj. A svi obuze strah, i veličahu Boga govoreći: Prorok veliki ustade među nama: i Bog pohodi puk svoj.

POUKA:

„Mladiću, tebi govorim, ustani!“ Mladić je položen u mrtvačka nosila; majka i rodbina ga oplakuju i još samo očekuju, da mu dadu zadnji poljubac i savim ga polože u grob, da ga više nikada ne vide. Majka je uložila sve da ga otme žvalama smrti; liječila ga je i njegovala, ali je smrt bila jača, nego sva njezina ljubav i njezini napori.

Majka sva satrvena ide za liješom svoga sina, suze roni nad izgubljenim jedincem i pripravlja se kako da mu rekne zadnji zbogom. I dok se ona najmanje nadala, da će svoga jedinca opet na krilu milovati, dolazi Isus, ustavlja liješ i veli: „Mladiću, tebi govorim, ustani!“ I vraća sina u krilo majčino.

I danas veliki dio savremene omladine mrtav leži na lijesu. Mrtav ne tjelesno, već duhovno. Naša omladina zaglibila je u materijalizam, uživanja,

nasladu, strasti, mržnju, osvetu i slično. Njezin je duh nisko pao; nezna misliti ni suditi svojom glavom. Glupe fraze osvajaju njezin um i ona sljepo ide za tim frazama.

Tu mrtvu omladinu danas oplakuje majka Domovina. Majka Rusija oplakuje svoju omladinu, koja je bila mrtva na njezine riječi o vjeri i Bogu, a živjela je samo za otrcane fraze Lenjina, Trockoga i drugova. I ta omladina odbacila je svoju domovinu, a tuda majka, majka crvenoga komunizma, nije ju milovala, već sada nemilosrdno ubija i kolje. One koji su je doveli na vlast, strelja, i više ih nema.

Takovu omladinu ima danas i majka Spanija. Ta omladina pali crkve, sjajne spomenike španske prošlosti, ubija svećenike, oskvrnjuje Bogu

posvećene duše. Ta je omladina dovela Spanjolsku domovinu do sadanega strašnoga građanskoga klanja.

Ovakove omladine ima svaka majka Domovina. Ima Francuska, ima Belgija, Italija, Njemačka. Ima i naša Hrvatska. Naumska udovica je plakala za sinom i već ga je bila pregorila; ali njezinu bol je izliječio povrativši joj sina — Isus, On jedini!

I majci Domovini jedino Isus može oživjeti ovu umrlu djecu. Isusova načela treba omladini pred oči stavljati; u Isusovu duhu treba je uzgajati. U društvu, gdje se časti Isus, treba je upisati.

Mi svi, koji ljubimo svoju domovinu, radimo i molimo, da Isus što prije reče našoj mrtvoj omladini: „Mladiću, tebi govorim, ustani!“

Hrvatska Križarska omladina dovikuje:

Ne dajmo se!

Narodna zajednica je skup ljudi koji su povezani sviješću pripadnosti toj zajednici. Svaki je pak član njezin sastavni dio, mjera njenog života i napretka, snage i moći, jer ga on svojim poštenjem i sposobnošću izgrađuje i unapređuje ili nepoštenjem i neradom ruši.

Narodi se radaju, rastu i snaže. Doživljuju dane pobjeda i obnovu, ali isto tako i dane padanja i smrti.

— Gdje je sada nekad moćni narod Grka, Rimljana, Avara...? Grčki i rimski je narod bio jak, osvojio svijet i podigao prekrasnu Atenu i Rim, kada je svaki član te narodne zajednice — u većini rimski seljak — bio pun poštenja, dobrote, požrtvornosti i čistog oduševljenja. Na vrlinama malog čovjeka izgradila se velika rimska nacija. Nisu je podigli državnici, već su je oni upropastili upravo tada kada su iz životnog riječnika izbacili riječ vrlina, krepost, poštenje, idealizam, vjera, te se odali pokvarenosti, izrabljivanju malog naroda i vlastitim interesima. Ni tane, ni mač nisu mogli oboriti moćni Rim, već vlastita iskvarenost.

Pod ruševinama iskvarenosti i nevjere leže i ostali iščekali narodi.

Mi smo Hrvati za to najbolji dokaz. U naša su se prsa gnješkale francuske strijele, glave nam gnječila turska kopita, na izborima nas terorizirali Mađari i ubijali Austrijanci: tukoše nas, mrcvariše i ubijahu — ali nas zadržali nisu! Lada Hrvatskog narodnog života je udarana, kuglama izrešetana, ali kako pjeva hrvatski pjesnik:

— Na pjesku je, al' još tu je!
Zašto?

— Jer je hrvatski narodni život počivao na neoborivim temeljima poštenja, žrtve, ide-

ala i vjere. Drvene puške izagnjiše, ali je ostao čvrst oklop morala i vjere. Hrvatski seljak, u većini nije računao — kao iskvarena onarodena gospoda — samo na dobitak, čast, pohotu, makar time drugog izrabljivao i tlačio, već se za svako djelo pita: je li ovo protiv ili po zakonu Božjemu.

Tu je snaga i otpornost hrvatskog naroda, uvijek progonjenog, ali nikad zatrtog. Toga je bio svijestan i veliki sin patničke Hrvatske, ideolog poštenja i pravde, mučenik nacionalne i socijalne slobode, Eugen Kvaternik. On je rekao, da nas Hrvate neće uništiti niko izvana, ako sami ne ubrizgamo u narodni život otrov bluda, sebičnosti i nevjere.

— Mi to nećemo! Mi se ne damo!

I danas, kad evropska iskvarena civilizacija stoji na rubu propasti, hrvatski narod hoće da živi i napreduje. Ne da se potlačiti. U općem meteu težu za napretkom i osvježenjem, za čistom atmosferom. Mi, kao katolici i idealisti ne vjerujemo jedino u snagu oružja, već u snagu duha i morala. Zato hoćemo da sav hrvatski narodni život prožmemo zakonom Božjim.

I nadalje se seljak, radnik i intelektualac mora pitati kod svakog djela: je li to protiv ili po zakonu Božjemu. — Nek ne vlada sila, već pravo. Da sve prožme i oduhovi istinska socijalna pravda, te ne bude potlačenih i povlaštenih, gladnih i obijesnih, svaki neka radi, ali neka i jede. Oni na visokim položajima moraju znati da su odgovorni pred svaješću i Bogom. Inteligentniji nemaju prava da izrabljuju, zasljepljuju i progone slabije — jer je nad svakom o-

— Kako ne!... Potpuno sam razumio! Socijalno društvo, što ne?

— Jest, socijalno uvjerenje!

Izvadio sam iz džepa cigarete i pružio mu.

Vidim — veli — da ste socijalni... To mi se sviđa... Ali, znate, socijalnost je da se radnoj klasi pruži mogućnost većih dohodaka... Da bi radnik mogao na svakom mjestu dostojno reprezentirati svoju klasu. Nego, meni se žuri. Druže, daj mi što god. Pomozite — veli — radnika. On je žrtva buržuja i mora da izdaleka udiše mirise sa punog stola kapitalista...
— Osvojte me. Dao sam mu zadnji dinar. (Znajte, prijatelji, nijesam ja kapitalist!)

Uveče sam se prošetao Obalom i, zamislite, ugledao svog novog poznanika. Raširih oči od iznenađenja. Imao je novo odijelo. Pristojnu kravatu. Sešur u ruci. Lakirane cipele. Ulišan i začušan. Pušio je cigaretu. Da bih se uvjerio, da li je zaista on, prišao sam mu.

— Biste li mi dozvolili, da pripalim cigaretu, velim i pogledam ga. I on je mene pogledao. Na čelu ožiljak, a oko usana osmijeh.

— Izvolite — veli... Vrijedno je pomoći.

Ponovno me pogledao, a ja sam ovako razmišljao:

— Vidiš, ovako treba živjeti... U doba teških socijalnih problema...

sobom i činom zakon Božji.

Za svim tim ide i hrvatska križarska omladina, generacija žrtve i borbe, poštenja i vjere. Ona ima zadatak da svijetu donese KRISTA, kojeg je izgubio, a Hrvatskoj bolje dane socijalne pravde i kulturnog napretka. Za to se napreže um i kucaju srca oduševljenih mladih boraca pod znakom križa i vjere.

Hrvatski Križari oživljuju u srićima „vjeru u Boga“, da se time osnaži i „seljačka sloga“. Ispunjuju želju hrvatskog mučenika E. Kvaternika, da osnažimo moralom i vjerom hrvatsku narodnu zajednicu.

Križarska omladina traži obnovu hrvatskog naroda, da bude otporan kao što je bio kad je odbijao puščana zrna „vukova s istoka“ i poziva sve zdrave snage:

Ne dajmo se!

Z. V. M.

Po državi

BOLEST DRA MACEKA. Voda hrvatskog seljačkog pokreta je obolila na upali uha, te se morao podvrći operaciji. Operacija je, prema liječničkim izvještajima, uspjela i bolest kreće na bolje.

KONGRES GRADOVA. Na Cetinju će se 20 ovog mjeseca održati kongres Saveza gradova u našoj državi.

MRTVA OPERIRANA. U sarajevsku bolnicu su doveli ženu u drugom stanju, koja je obolila od upale mozga. Kratko vrijeme poslije dolaska u bolnicu žena je umrla. Kad ju je liječnik Bakonjić ipak operirao, na svijet je došlo živo i zdravo dijete.

POVRATAK IZ RUSIJE. Iz Rusije se vratio u Suboticu neki Danilo Miletić. U Rusiji je boravio 20 godina. Pripovijeda da tamo gdje je on bio ima još oko 200 naših zemljaka; i oni se žele povratiti, ali nemaju novaca za putne troškove.

PROTI PŠOVANJA. U Dubrovniku je prestojništvo gradske policije izdalo stroge odredbe protiv javnog pšovanja. — Postoji i opći zakon protiv takvih neuzgojnih ispada pšovača, samo se ne zna, da li ga ko poštuje.

VRIJEDNOST STRANOG NOVCA. Koncem prošlog tjedna vrijedio je američki dolar 43 dinara, austrijski šiling 9,20 — belgijska belga 7,40 — češka kruna 1,80 — engleska funta 219 — francuski franak 2,90 — njemačka marka 17,60 — švicarski franak 14,30 dinara.

ZRACNI PROMET. Obustavljen je zračni promet Zemun — Skoplje i Sušak — Ljubljana — Zagreb. Od 1 ovog mjeseca uvedena je dnevna veza Zemun — Sarajevo — Dubrovnik.

CIJENE NA TRZISTU. Ovih dana se kreće cijena pšenice po kvintalu 100—114 dinara, zobi 61—65, kukuruza 100—101, mekinja 81—85, graha 145 do 150 dinara.

TUNIS — BOKA KOTORSKA. U Nabeulu, u Tunisu, počeli su radovi na polaganju podmorskog kabla, koji će vezati Tunis sa Bokom Kotorskom. Dužina ovog kabla iznosiće 1200 kilometara. Radovi će trajati šest mjeseci.

To je „socijalno uvjerenje“....

Evo i drugog slučaja.

Ovo se dogodilo ne samo meni, nego svima koji su žrtvovali svoj obol da pomognu bližnjemu. Na „nekom“ programu „neke“ priredbe pisalo je u dnu: ČISTI PRIHOD U KORIST SIROMASNIH AKADEMIČARA. Drugim riječima mi smo, koji smo socijalno zadojeni, razumjeli: Daj za siromašne drugove. A pogotovo za akademčare. Oni su naša buduća inteligencija. Toliko puta smo u školi slušali, da će oni u budućnosti biti vode svoga naroda. Pa neka, samo neka postanu nabobraženi. Svaki od nas će lako žrtvovati za tu plemenitu stvar nekoliko dinara.

I uz veliku reklamu sa socijalnim obilježjem održana je priredba. Ona je bila ispunjena ovim i sličnim uzvicima: — Kruha! — rada! — pravde! — socijalnosti! — drugarstva! —

Pa mi se skoro povampirili od radosti. Kako nećemo. Eno, izvikuju svima najdraže riječi: I mi smo za kruh, i mi smo za rad, i mi za pravdu.

Hoćemo biti socijalni. Demokracijski. Prosto da kažem, bilo je divno. I mi smo bez Zošćenka i Averćenka osudili ubojice i nepoštenjake iz historije. Prevrnuli smo njihove kosti u grobu. A opet lijepo je govorio drugo Matiji Gupeu. Dirnuo naš je!

Svijeta je bilo mnogo, Sala balkon kina „Tesle“ bili su prenatrpani. Paio je novca. E, hvala Bogu

Podlistak

Daj-veli-za siromašne drugove

U svakom čovjeku, pa makar on ne bio nikakav socijalista, živi bar neki osjećaj čovječnosti i samilosti. To priznaju i „socijalno zadojeni“ ljudi. A opet je danas i previše teško na ovom „nesocijalnom“ svijetu. Pa valja da socijalni pomognu onima koji trpe bijedu.

Eto, tako je to, drugovi. Mi moramo da budemo socijalni, pa da za socijalnost i živote položimo!

— Nešto mi se desilo prije kratkog vremena. Pred dvije sedmice. Ja se, inače, ne ponosim „socijalnom i mekom“ dušom. To ne ide na pazar, pa ko da više. Ali ako moram vikati, onda počnem svom snagom izvikivati socijalnost.

Dođe mi nekakav siromašni čovjek. Oh, prijatelji, kako mi se smililo. Kako i ne bi! Skoro ni košulje nema. Sav zamazan. Na čelu je imao veliki ožiljak. Približio mi se i lihim glasom umolio:

— Gdje ste dosad radili? Zašto ste morali napustiti posao?

— Gospodine, molim vas, da mi ukazete saučee... Besposlen sam radnik... Već tri dana nijesam skoro ni-

šta pojeo... Samo mi, gdjegdje, da dođe komadić kruha... Ja bih radio, veli, ali ne mogu naći posla.

Da iskreno kažem, dirnuo me. Tolika bijeda na svakom koraku. Čovjek traži rada, a ne može da nađe. Sirotan!

— Pa odakle ste, i kuda sada namjeravate?

— On slegne ramenima: — Iz Zagorja... Putem sam tražio posla, ali nikako da ga nađem... To je — veli — socijalnost... Tamo ručkovi i banketi, a kod nas ponižena klasa radnika nema ni zaloga kruha... Veli — trebalo bi ovo reformirati... Zar radnik ne hrani buržuje? Zar na nama ne ostaje svijet?... Pa tako nam se uzvrća! Eh, nema, veli, pravde ni poštenja.

Pa od bijede se komunizirao. To sam odmah opazio. No drago mi je da je i on sjeo uvjerenje da bi trebalo nešto reformirati. Ali što? Pa eto, buržuje! I bilo mi je pravo. Dapače, drago.

Časak me je promatrao, a onda mi reče:

— Kod nas — znate u Zagrebu i Beogradu — drukčije je nego ovdje kod vas... Tamo su se radnici udružili u socijalna društva... Razumijete, što hoću da kažem?...

Nijesam se mogao pokazati nekulturnim. A usput se i moje socijalno uvjerenje probudilo. Kimnuo sam glavom i promrmljao:

STAROKATOLICKO SVOJATANJE. U zadnje vrijeme se starokatolici,

na sve načine trude, da postarokatolici i samog blagopk. Stj. Radača. O tome oni pišu i članke po novinama. Ali im ništa ne pomaže, jer ih demantiraju najbolji poznavaoци života i grada blagopk. S. Radača. Tako je dr. Ivan Pernar u svom predavanju u „Hrvatskom Srcu“, na dan obljetnice smrti pk. Radača, rekao i ovo: „Bio je odani sin Svete Crkve, te je to pokazao dne 8 srpnja g. 1928. Kada smo se vozili brzim vlakom iz Beograda iz bolnice, na putu u vagonu, kazao je današnjem papinskom nunciju Njegovoj Ekselenciji g. Pellegrinetti: — Pozdravite mi Svetog Oca u ime moje i cjelokupnog hrvatskog naroda; neka primi naš pozdrav i moj pozdrav, te sinovsku odanost. I zamolite ga za blagoslov za mene i za čitav hrvatski narod. — To sam čuo na vlastite uši.“

IZBORI U SAVSKOJ BANOVINI. Povodom općinskih izbora u savskoj banovini piše „Hrvatski Dnevnik“: „Kao što se moglo i očekivati, obzirom na odnose snaga i raspoloženje naroda, u općinama, u kojima su u nedjelju provedeni izbori, bila je, uz male iznimke, postavljena samo jedna lista, i to bivše HSS... Predsjednik dr. Maček je još početkom ovoga mjeseca dao u „Hrvatskom Dnevniku“ izjavu, u kojoj je naglasio, da općinski izbori ne mogu danas imati nikakav izrazito politički karakter. „I demo na izbore samo zato, da spriječimo, da ne dobiju upravu općina i opet u ruke najgori i najnesavjesniji ljudi, kao što je to bilo dosad. Gledat ćemo, dakle, da na čelo općina dodu ljudi pošten i savjesni, ali politički istaknutije osobe neće kandidirati“.

POVRATAK DJECE. Ovih dana se iz hrvatskih krajeva povratilo svojim kućama hercegovačka i dalmatinska djeca, koja su tamo proboravila nekoliko mjeseci kod dobrih obitelji. — Djeca su oporavljena i dobro obučena, te se ne mogu dosta nahvaliti svih dobrota koje su uživali.

BELGIJSKI PROFESORI U SINJU. Prošlih dana je u Sinju prispjelo oko 20 sveučilišnih i srednjoškolskih profesora iz Belgije. S njima je došao i beogradski sveučilišni profesor dr. Milojević. Profesori su razgledali franjevačku gimnaziju, njezinu bogatu zbirku i muzej. Tumač im je bio na francuskom jeziku dr. fra Vlade Radonić, ravnatelj franjevačkog sjemeništa.

UKRALI MU ZLATAN SAT. Kad je nedavno došao u Svilanjac Svetislav Hodera, predsjednik jugoslavenske narodne stranke, da održa zbor sa svojim pristašama, ukradoše mu iz prsluka skupocjeni zlatan sat, koji vrijedi oko 30.000 dinara.

KNJIŽEVNI NATJEČAJ. Društvo hrvatskih književnika raspisalo je natječaj za najljepšu novelu, roman, esej i pjesmu. Za taj natječaj stiglo je 20 romana, 87 novela, 137 pjesama. Nagradena je pjesma „Trubač sa Seine“ od Dobriše Cesarića, novela „Nedam svoje“, od zasada nepoznatog autora, te romani „Zmijski skot“ od Fedy Martinčić i „Zemlja, voda i vjetar“ od Ivana Dončevića.

Ipak su „siromašni akademikari“ nešto dobili. A sigurno je i to da se ljudi sa socijalnim uvjerenjem neće iznevjeriti svom uvjerenju. Ta, oni za to i ginu!

Svijet se razišao svojim kućama. Milo mu bilo što je pomogao i pokazao se socijalan. A to je danas moderno.

Svijet se razišao, ali se baš oni „najsocijalniji“ ne razidoše. Priređivači, naime, te socijalne akademije htjedoše socijalno, u društvu, sprovesti noć. Kao drugovi... A kud ćeš zgodnije, za tu svrhu, nego do ponoći stati u kakvoj kavani ili restauranti, a po ponoći, radi osvježenja, prošetati se malo gradom vježbajući glasovne organe, pa onda slobodni u slobodnu prirodu...

Medutim mi se tješimo, prijatelji, i uvjeravamo se da je i to socijalno. Moramo pomišljati na to da nas hoće prućiti nekom modernijem milosrđu prema bijednim i zapuštenima. Možda nam žele dokazati, da bi trebalo sve bijednike postaviti pred vrata kakvih restauranata, pa da se na njemu mirisá, kad ne mogu kruha. Eh, pa to bi bilo još najsocijalnije! To bi bio kruh, za kojim, u ime gladnih i ostavljenih, viču i urliču da strepi Evropa pred njihovim urlikom.

Daj — veli — za siromašne drugove!

Dolje maske, gospodo drugovi!
Enigmata

Osvrt na jedno demagoško predavanje

Izrabljivanje Matije Gupca

Gupčevo veče - Demagoška proračunanost - Biskup Drašković
Uloga svećenstva u seljačkoj buni - Dr. Pernar govori

U Sibeniku je, pred neko vrijeme, osnovano društvo koje se diči nazivom: — Hrvatsko kulturno društvo „Matija Gubec“. A da nije ni hrvatsko, ni kulturno dokazalo je, iako ponešto prikriveno, prvom svojom priredbom, koja je održana 3 ov. mjeseca u dvorani kina „Tesla“.

Tu svoju prvu priredbu nazvaše „Gupčevo veče“. Čuli smo jednu pjesmu, nekoliko horskih recitacija i predavanje o Matiji Gupcu. Naravno, da nas je najviše zanimalo predavanje. S njim je čitavo društvo, preko jednog svog člana, zbacilo sa sebe hrvatsku i kulturnu obrazinu i pokazalo svoje pravo lice. A to lice je marksistično!

Društva zaslužuju naziv: kulturna — samo ako im je do čiste, nepristrane i potpune istine, makar im, katkada, ta istina i ne bila prijatna. Medutim predavanje, s kojim je društvo one večeri nastupilo, nije pokazalo ljubav prema nepristranoj i potpunoj istini.

Trijezniji slušaci, koji su osim čuvstva imali i razum, zaključili su da je predavanje o Matiji Gupcu bilo proračunano demagoško, prikladno za kakav obični politički zbor, a nikako za ozbiljnu, kulturnu i akademsku priredbu.

One predavačeve jeftine i neizmjerne upadice o blagoslovu bana i biskupa Draškovića, s kojim bi on bio uputio svoje čete proti seljačkoj vojsci, o svećeničkoj brizi za duše — i slično, govorile su nam o predavačevoj demagogiji, neozbiljnosti i plitkosti.

A neobjektivno i demagoško je bilo i ono višekratno isticanje, kako nije bilo nikakve razlike u postupku prema seljacima — kmetovima između svjetovne i crkvene gospode. Pa onda uporno, a nekritično traženje dokaza, kako je biskup Drašković bio zapravo jedini i potpuno svjesni krivac tragičnog svršetka seljačke bune.

Objektivna povijest je potvrdila mnoge činjenice koje je predavač ono veče pred nas iznio, ali je neke osvijetlila malo drukčijim svjetlom, a druge opet upotpunila, objasnila i opravdala.

Kako se predavač najzučnije obarao na postupanje „crkvene gospode“, to jest: svećenstvo, mi ćemo se baš tu malo zaustaviti.

Isto kao što je predavač mogao ustvrditi da je „besramna laž“, da su Matiju Gupca seljaci izabrali za kralja, tako i mi možemo reći: Besramna je laž, kad predavač općenito tvrdi, da nije bilo nikakve razlike u postupku prema kmetovima sa strane svjetovne i crkvene gospode.

Istina, da ni pod kojim feudalnim gospodarom nije bilo kmetovima dobro. Ali je i to istina, da su se kmetovi, najbolje osjećali i najviše bili svjesni svog čovječjeg dostojanstva baš na crkvenim imanjima. Zabilježena je i poslovice iz onog feudalnog doba: „Dobro je biti pod zavinutim (t. j. biskupskim) štapom“.

Ne branimo kmetstvo, ni feudalizam. Odlučno ga osuđujemo, ali zahtijevamo objektivnost u prikazivanju tog žalosnog doba.

I stvarno: uzroke hrvatske seljačke bune, kojoj je na čelu bio M. Gubec, taj kršćanski borac za seljačka prava, moramo najviše tražiti u nasiljima, okrutnosti i bezdušnosti Mađara i protestanta Franja Tahija, koji nije samo krío seljačku mukú nego je htio iz srca svojih kmetova iščupati i katoličku vjeru. To je onaj Tahij koji je doslovno poslušao svog vjerskog učitelja Lutera, iz kojega su ostale i ove riječi: „Kako sam pisao nekada, tako pišem i sada: tvrdoglavim, upornim, zaslijepljenim seljacima, koji se neće opametiti, neka se nitko ne smiluje, već neka ih tuče, bude, mlati kao bijesne pse“.

Tim riječima začetnika protestantizma hranio se i oduševljavao okrutni mučitelj i besramnik Tahij, a ne Kristovim Evanđeljem.

Ne možemo i nećemo opravdavati Draškovića od svake krivnje. Nu povijest nam, ona objektivna povijest, iznosi i takve činjenice koje otupljuju mnogu oštricu uperenu proti njegovoj

ličnosti. A osim toga Drašković nije bio samo zagrebački biskup nego i hrvatski ban. I baš tu činjenicu treba dobro uočiti za nepristrano prosuđivanje njegove uloge u hrvatskoj seljačkoj buni.

Ne možemo i nećemo bana i biskupa Draškovića opravdavati od svake krivnje, premda povjesničari, kao Vjekoslav Klaić, Ivan Kukuljević, dr. Rudolf Horvat, pa i sam dr. Ferdo Šišić, na kojega se pozivao i predavač, općenito prikazuju njegovo vladanje kao razborito, skrbno i pronicavo.

Ali zašto, u javnom akademskom predavanju, prešućivati činjenice koje govore o odlučnom zauzimanju većeg broja narodnog svećenstva za seljačke pravice?

Već 1567 kmetovi i mnogi upravitelji zemalja podigoše tužbu proti okrutnostima Tahija. Proti nje mu je svjedočilo 508 svjedoka. A znate koji su predvodili te svjedoke? Pet kanonika!

Prvu bunu podigoše kmetovi 1571. I tada su sa seljacima držali ponajviše svećenici.

Jedna od boljih studija, koje obraduju seljačku bunu u Hrvatskoj, jest Hartingerova „Hrvatsko-slovenska seljačka buna g. 1573“. I u toj knjizi čitamo: „Pogana i zločinačka ruka njegova (Tahijeva) zadržala se i o same svećenike, koji su u to doba nevoljnom puku pomagali utjehom i savjetom“ (str. 104).

„Župnici u Brdovcu, Stenjevcu, Podgorju, Pušći, Donjoj Stubici i drugdje bili su jednodušni u osudi Tahija. Kod župnika Ivana Babića u Brdovcu sastadoše se zastupnici svih sela Tahijeve gosposrije i izabraše između sebe deputaciju, koja je imala poći u Beč. Župnik Ivan Babić sastavio im je (po svoj prilici latinskim jezikom) pritužbu, koju su imali predati kralju. Iz svakoga sela sakupljeni su bili troškovi za jednoga zastupnika“ (Prof. Petar Grgec: Matija Gubec, borac i mučenik za prava hrvatskih seljaka, Zagreb 1936 — str. 25).

I za sve te svećenike, koji su se tako neustrašivo borili na strani seljaka, nigdje ne čitamo da bi ih biskup Drašković bio pozvao na odgovornost ili h kazinio. A nije ni to bez značenja!

Osim zagorskih župnika ustadoše na obranu seljaka i neki visoki crkveni dostojanstvenici. Tako ostrogonski nadbiskup Antun Vrančić i biskup Ivan Listi.

Seljaci su se borili za svoja prava u ime kršćanske pravice. Na svoja odijela su prišli križ, i orida pošli u borbu. I dok su se borili i ratovali, niti jednom hrvatskom svećeniku ne počiniše nikakva zla. — Zar to nije znak, da je svećenstvo, u ogromnoj većini, bilo uz narod?

Pobunjeno seljaštvo se borilo za poštivanje svog ljudskog dostojanstva, za privatno vlasništvo i za čast svojih žena i kćeri.

Završićemo izvatom govora dra Ivana Pernara, koji je održao u Gospiću 15 ožujka 1936:

„Danas mi častimo Matiju Gupca i njegove seljake, i ponosni smo njihovim djelima pred čitavim svijetom.“

Častimo i one svećenike koji su se zauzeli za kmetove, a u prvom redu seljačkoga sina župnika iz Brdovca, koji je također bio optužen kao buntovnik, jer je sastavljao kmetovima pritužbe protiv tlačitelja.

Častimo i slavimo i hrvatskoga nadbiskupa u Ostrogonu Vrančića, koji je stajao na strani potlačenih hrvatskih seljaka.

Na Matiju Gupca ne mogu se pozivati ni komunisti, koji žele sve seljake lišiti privatnoga vlasništva i učiniti ih kmetovima nove gospodujuće klase novovjekih Tahija i Rátkaja ili makar samog Staljina.

Na Matiju Gupca ne mogu se pozivati političari, koji ruše vjeru u Boga i seljačku slogu“.

Tako je, drugovi. Dakle pojmovi: Matija Gubec, hrvatstvo i kultura nemaju nikakve veze s komunizmom! Ko misli protivno — misli komunistički.

Mačkovic

Po svijetu

SPANJOLSKA U KRVI I PLAMENU.

Gradanski rat u Španjolskoj bijesni na svim stranama. Računa se, da je dosad, s vladine i sa ustaške strane, ubijeno preko 80.000 ljudi. A kolika je šteta od rušenja crkava, javnih zgrada i umjetničkih spomenika razne vrsti, ne može se ni izračunati, jer su, na taj način, bezbrojne milijarde pretvorene u dim i pepeo. — Na Madrid, glavni grad Španjolske, sve češće padaju bombe iz ustaških aviona. Najznačajniji događaj zadnjih dana jest pad Iruna, grada prema francuskoj granici. Dvije pune sedmice su se za nj vodile dosad najgorčnije i najstrašnije borbe, dok ga napokon ne osvojiše ustaše ali potpuno srušena sa zemljom. Sad je na redu pad San Sebastiana. Prema izvaji ustaškog generala Mole: rat će još dugo trajati, sve do zime, ali konačna pobjeda će biti na strani ustaša.

GRČKA SE CISTI. U zadnje vrijeme komunisti u Grčkoj sve više dižu glavu; zato su državne vlasti odlučile, da raspuste sve tako zvane ljevičarske stranke i njihove „kulturne“ organe a ije koje im služe samo kao zaštitna maska. — Komunisti su zagovornici sile, pa se ne mogu ni tužiti, kad se ta sila i proti njima upotrebljava.

GLUMCI — SAMOUBOJICE. Izračunalo se da se najviše samoubojica nalazi među filmskim glumcima. Odmah iza njih slijede kazališni glumci. — Sreća na platnu i na pozornici je, dakle, sasvim drukčija nego u običnom životu.

NJEMACKI BISKUPI U FULDI. Sveke godine se njemački biskupi sastaju na grobu sv. Bonifacija u Fuldi na zajedničku konferenciju. Tu raspravljaju o najvažnijim pitanjima koja se odnose na katoličku Crkvu u Njemačkoj. Ove godine su, nakon sastanka, izdali značajnu poslanicu na narod. U njoj traže poštovanje katoličke vjere sa strane državnih vlasti i oštro ustaju proti komunizmu. Poslanica je pročitana u svim katoličkim crkvama, a ugodno je primljena i od državne uprave. Prema svemu čini se da će Hitler obustaviti sve progone proti katoličkoj Crkvi, njezinim ustanovama i članovima, pa da će doći do mirne suradnje između Crkve i države.

U RUSIJI KUHA. Sva uvjerenja komunista, kako je Rusija zemlja napretka i sreće, raspršila su se baš ovih zadnjih dana. Ne samo da je streljano 16 prvaka boljševičke Rusije, nego se još uvijek vrše velika hapšenja mnogih komunističkih ličnosti u vojsci i u građanstvu. — Na sve strane, prema pisanju svjetskih novina, otkrivaju se zavjere i urote proti Staljinu i današnjem društvenom redu.

VRUCINA MORI. Ameriku je zahvatio val vrućine, koja se penje na 40 stupnjeva celsiusa. Pogibaju ljudi i stoka.

OBACENJE U TAMNICI. Zauzimanjem katoličke Akcije u Tientsinu, u tamošnjem zatvoru, obratilo se i pokrstilo 80 kaznjnika. Apostolski vikar im je podijelio u tamnici i sakrament sv. krizme.

EDUARD VIII U CARIGRADU. Engleski kralj Eduard VIII, poslije naših obala, posjetio je i Tursku. U Carigradu ga je dočekao sam pretsjednik turske republike Kemal Atatürk. — Kraljevska jahta „Nahlin“, prolazeći kroz Halkidikič tjesnac, oštećila se na krmi. Prilikom te nezgode uništena su tri čamca za spasavanje. Prema nekim vijestima lakše je ranjeno nekoliko članova posade.

NAJRATOBORNIJA ZEMLJA. Neki američki povjesnik sastavio je zanimljivu statistiku: nabrojio je ratove posljednih 1000 godina i podijelio ih na pojedine narode. Prema toj statistici najviše je ratovala Francuska, naime 185 puta, na Njemačku otpadaju samo 24 rata.

CRKVA OD CELIKA. U Manili na Filipinima sagrađena je crkva od samog čelika. Tamo su, naime, česti potresi, a dokazalo se da je čelik za vrijeme potresa najotporniji.

NI POLJSKA IH NE TRPI. Početkom ovog mjeseca poljska vlada je provela nenadanu premetačinu u prostorijama poljskih slobodomislilaca. Vlasti su našle veliku korespondenciju s ruskim komunistima, na temelju koje su raspustile društvo i neke osobe uapsile.

OSUDA „NAUCNOG“ BEZBOSTVA. Kad je, nedavno, neki atenski sveučilišni profesor, s katedre izjavio, da se sv. Pismo vara u izvještaju o postanku svijeta, jer da svijetom vlada slijepi slučaj, ustali su protiv njega svi njegovi slušaci. Oni su uputili pitanje o toj tvrdnji najuglednijim profesorima atenske univerze, koji svi osuđiše nenaučnu tvrdnju dotičnog profesora. Tako prof. Gherulans kaže, da je bezbostvo besmisao, jer je duboka znanost dokazala, da svijetom upravlja viša sila, koja je osobna i razumna.

Naši dopisi

Iz Veli

ODLAZAK LIJEČNIKA. Na 28 VIII nas ostavi obljubljeni opć. liječnik g. dr. Petar Franulović. Na Ižu je proboravio više od 5 godina, savjesno vršeći svoju liječničku službu. — Mimosilazeći drugo, mora se naglasiti njegovo neprikriveno slaganje sa svećenstvom. Osobito je hvalevrijedno njegovo postupanje sa bolesnicima. Kad bi vidio, da već ne može biti „u zdravu tijelu zdrava duša“, na vrijeme bi se pobrinuo, da bar bude zdrava duša. Opomenuo bi obitelj bolesnika neka zovu svećenika, da nemoćnik sredi s Bogom svoje račune. Danas, kad i neuki hoće da znadu „temeljito“ one stvari kojih nikada ne učije, ovakav gest učenog i solidnog svjetlovnjaka puno znači. Više to vrijedi nego 10 vjerskih propovijedi iz ustiju onih koji su za to po svom zvanju pozvani.

Spomena je vrijedna njegova zdravica, prigodom oproštajne večere, koju mu prirideše zahvalni Ižani. Tema mu je bila: sve za vjeru i za domovinu. Onako uvjerljivo govoriti o vjeri i njenoj važnosti u javnom životu, na pučki i jednostavan način, dosada skoro još ne slušah. „Vjeri i svećenicima treba dati doljno mjesto u javnom životu, jer nam spasiše kulturu i hrvatstvo. Ne smije se nikako ograničiti vjera i svećenstvo na samu crkvu, kako se je pred kratko vrijeme čulo na Ižu, jer onda propadismo.“ Za ovo smo mu veoma zahvalni. U današnjem vrtlogu ideja i nazora važno je svaku stvar staviti na svoje mjesto i dati joj pravo značenje. Baš mu hvala!

Dragog Pjerina, sa milostivom mu surugom, nek prati sreća u novoj sredini. Božja milost i Njegov blagoslov bili s njima. Njihov boravak na Ižu ostaće u ugodnoj uspomeni Ižanima.

Ižanin

Kali

VAŽNO, dapače najvažnije u našoj župi jest to, da primanje sv. sakramenata ispovijedi i Pričesti sve više i više raste. Ne samo na veće blagdane i mlade nedjelje, nego i preko sedmice pristupa se oltaru Gospodnjemu. Primanje sv. Pričesti na čast Srca Isusova u prve petke mjeseca dođuše nije još dosta rašireno, ali nadati se je, da će ta ljepa pobožnost doskora u našoj župi lijepo procvasti. A obilate milosti presv. Srca Isusova učiniti će, da naša župa bude uvijek dobra katolička župa, kojoj neće moći nauditi nikakve krive pogibeljne nauke, pa dolazile one od bilo koje strane.

IZ SKOLE. Upisano je i pohada školu 456 djece. Svu tu djecu poučavaju 3 učiteljske sile. Na čudu su i djeca i učitelji, a lako je razumjeti, da će biti vrlo teško postići veći uspjeh u nauku i uzgoju. A i školska zgrada ne odgovara ni broju djece ni drugim zahtjevima. Zato se radi na tomu, da se sagradi nova škola. Kupljeno je već i zemljište u tu svrhu, samo ne znamo, kad će na njemu stajati nova škola, koju svi što prije želimo.

Visovac

ZAVJETOVANJE NOVAKA. U utorak 1 IX tg. na otočiću Visovcu šestorica novaka, koji su svršili godinu redovničke kušnje, položili su proste zavjete, obećavši Bogu da će mu u redovničkom staležu vjerno služiti siromaštvom, čistoćom i poslušnošću.

U 8 sati ujutro, uz slavljenje zvona, pristupila su sva šestorica pred oltar čud. Gospe Visovačke, na kojemu je sv. Misu za njih služio o. Gvardijan, a preko koje su svi primili Neoskvrnjelog Jaganjca. Na koru je pjevao zbor mladih novaka, pod ravnanjem podmagistra o. Paške Barića. O. Paško je ispjevao solo Zgančevu „Moj Isuse“ i „Za tobom“.

Poslije sv. Mise o. Gvardijan je održao lijepi kratki govor, a onda obavio funkcije zavjetovanja.

Zavjetovali su se: fra Vinko Bašić — Prugovo, fra Jere Bezina — Prugovo, fra Miroslav Jurišić — Baška Voda, fra Zeljko Skelin — Miljevci, fra Benedikt Trogrlič — Drniš i fra Marko Viskić — Gradac.

U 5 sati poslije podne oprostili su se naši klerici sa svetištem Gospe Visovačke i automobilom, pod vodstvom o. Alberta Bukića, magistra novaka, krenuli za Šibenik. Ovakle su prosljedili u Sinj, da pod sjenom drage Gospe Sinjske nastave daljne nauke. — F.

Skradin

POSJET KRIZARIMA I KRIZARICAMA. — Prošle nedjelje, dne 6 IX, posjetili

nas izaslanici križarskog i križaričkog okružja iz Šibenika. Dodoše nam vlč. don Ivo Grgurev, brat Ante Brešković i sestra Malić. Zato se taj dan, Križari i Križarice, skupismo na zajednički sastanak. Svaki od izaslanika nam je održao kratko predavanje o svrsi, načinu rada i jeologiji hrvatskog križarskog pokreta. Predavanja su bila podana

jenostavno i uvjerljivo, pa smo se tako još više uživali u križarski duh i oduševili se za križarske ideale. — Na koncu se predavačima zahvalio naš zauzetni presvijetli opat don S. Poljak i sve nas potakao na daljnji rad. — Odlučili smo u većem broju doći na križarski zbor u Šibenik. — Zato: Dovidenja i Bog živi! — Križar

Kalendar Rujan

N.	13	15 nedj. po Duh. - Amat b.
P.	14	Uzvišenje sv. Križa
U.	15	Sedam žalosti Bl. Dj. M. ☉ Mlad
S.	16	Kornelij i Ciprijan - Kvatre
Č.	17	Rane sv. Frane
P.	18	Josip Kupert. - Kvatre
S.	19	Januarij m. - Kvatre

Sv. Ciprijan

Rodio se pri koncu drugog vijeka u afričkom gradu Kartagi. Roditelji bijahu pogani i u takvoj su ga vjeri odgojili. Ciprijan je bio veoma nadaren, pa je sa uspjehom završio sve tadašnje visoke škole. Brzo je izišao na glas kao učen i sposoban čovjek i odličan govornik. Sve to mu je pribavilo neobično veliko štovanje i ugled u njegovom rodnom gradu.

Ciprijan svoje obraćenje duguje pobožnom svećeniku Ceciliju. Nakon dugog kolebanja i borbe, u 50 godini života, Ciprijan primi sv. krst iz ruku Cecilijevih. — Ciprijanovo obraćenje bijaše, što ne riječ, iz korjena i potpuno. Jednom prihvaćeno kršćanstvo ljubio je svim žarom i branio ga do zadnje kapi krvi u sebi: i djelom, i riječju, i pismom.

Dvije godine iza krštenja bio je zaređen za svećenika, a iza smrti kartaškog biskupa Donata, na sveopći zahtjev, i svećenika i puka, izabran za kartaškog biskupa.

250 godine car Decije udari progonom kršćane. Pogani tada vikahu u Kartagi: „Ciprijana pred lavove — Ciprijana divljim zvijerima za hranu!“

Život Šibenika

KVATRE. U srijedu (16 ov. mj.), zatim u petak i subotu padaju jesenske kvatre. Sva tri dana je post i nemrs. Sv. Crkva želi da sa kvatrenim postom isprosi od Gospoda žetve mnogo poslanika, tj. dobrih i svetih svećenika. Ovu lijepu i važnu želju sv. crkve poduprimo kroz ova tri dana vrućim molitvama, postom i nemrsom!

BLAGDAN „Sedam žalosti Bl. Dj. Marije“ — slavi se u utorak 15 ov. mj.

GOSPA OD MILOSTI — slavi se u samostanskoj crkvi sv. Lovre u nedjelju 13 ov. mj. Ujutro u 5 s. biće lekcije.

U NADŽUPSKOJ CRKVI SV. KRIZARICA u Docu biće u nedjelju ujutro u 7 s. svečana sv. misa. U 8 1/2 s. školska sv. misa. Popodne u 5 s. izložnje Moći Neprocijenjene Krvi, zatim kratki nagovor i blagoslov sa Presvetim. Iza blagoslova ljubljene sv. Moći.

PROSLAVA BLAGDANA MALE GOSPE u varoškoj župskoj crkvi. U prošli utorak bio je svečano i tradicionalno proslavljen blagdan Male Gospe. Uoči bila je svečana večernja i vatromet. Na blagdan ujutro še tihih sv. Misa. U 10 s. bio je pontifikal preuzv. biskupa. Popodne razvila se veličkije s pjevanom sv. Misom, a poslije vika procesija sa Gospinom slikom. Procesiju je vodio preč Don I. Berak, a iza Gospine

Dobre knjige

KALENDAR SRCA ISUSOVA I MARIJINA ZA 1937 GOD. — Našem su narodu kalenari najomiljenije štivo. Kod nas izlazi na desetke različitih kalendara u tisuće i tisuće primjeraka godišnje, i svi ti kalendari nalaze dobru prod. Nema kod nas gotovo ni jedne kuće u gradu i u selu, koja ne bi imala kakav kalendar. Kalendar Srca Isusova i Marijina, što ga izdaju Isusovci u Zagrebu, ima za sobom tradiciju od 32 godine, i on se kroz to vrijeme razvio do našega najraširenijeg kalendara — znak, da je najbolje izašao ususret potrebama naroda.

— Sigurnoj smrti biskup sretno umakne, pak je dugo upravljao biskupijom sakriven na jednom skrovitom mjestu.

Na povratku u biskupiju zatekao je raskol među vjernicima, i to ga je potaklo, da je napisao krasan spis o crkvenom jedinstvu, gdje među ostalima kaže: „Neće primiti Kristove plamće, koji ostavi Kristovu Crkvu.“ I zatim: „Ne može imati Boga za oca, koji Crkvu nema za majku.“

Za vrijeme Ciprijanova biskupovanja pojavila se strašna kuga u Kartagi. Svakog dana umiralo je ogromno mnoštvo, dok su zdravi i neokuženi listom napuštali grad. Jedino Ciprijan sa svojim stadom ostao je u gradu. Kršćani raspaljeni primjerom, žarom i besjedom svoga biskupa, uz herojske žrtve, tješili su i liječili okužene bez razlike na vjere. — Ovo djelo ljubavi ni sami pogani nijesu nikada zaboravili. Tako kada je g. 257, po zapovijedi cara Valerija, carski namjesnik Maksim uhvatio Ciprijana da ga ubije, sav se je grad uzbunio, a na čelu bune bili su pogani i molili car. namjesnika da im poštedi velikog dobroćinitelja. Ali sve to nije ništa vrijedilo. Maksim osudi Ciprijana na smrt koji kad je saslušao svoju smrtnu presudu, mirno i dostojanstveno odgovorio je: „Bogu hvala!“

Na stratištu skupili su se kršćani iz svih strana i zaklinjali namjesnika neka posječe sve kršć. glave, a samo nek ostavi netaknuta Ciprijana. A kad je i ta molba bila bez uspjeha, Ciprijan naredi da se 25 zlatnih dukata isplati njegovom krvniku, pa svezavši oči, klekne. Tada je bio svetac sasječen. To se je dogodilo g. 258. Kršćani razastriješe na zemlju plahete da uhvate sv. mučeničku krv, a noću ukopaju tijelo, uz pratnju sjajnih baklji i sa velikim svečanostima.

Kasnije zahvalni vjernici sagradiliše u čast svečevu jednu crkvu na stratištu, a jednu nad grobom.

slike išao je preuzv. biskup. Iza procesije pred crkvom održao je prigodnu propovijed mgp. o. fra Venceslav Bilušić.

VELIKA PROSLAVA KRIZARSKOG DANA. U nedjelju 13 ov. mj. naši Križari proslaviće svoj dan uz sudjelovanje bratskih društava iz bliže i daljnje okolice. Program proslave: Ujutro u 6 1/2 s. križarska budnica; 7 1/2 doček gostiju iz okolice; 8 1/2 povorka gradom (cestom A. Supuka, ulicom S. Zlatovića, kraj pošte, obalom do katedrale), u 9 1/2 s. sv. misa na trgu, pred katedralom, zatim javno zborovanje. Popodne u 3 s. svečana priredba sa historijskim komadom „Tomislav“. U 7 s. koncerat Glazbe na obali. U 9 s. odlazak gostiju.

DOPRINOSI ZA UBOŠKI DOM unapred će se primati u papirnici M. Inchiostri — ulica kralja Tomislava, a ne kao dosada u trafici „Karitas“.

OTVOR SJEMENISTA. U prošli ponedjeljak preuzv. biskup zazvao je Duha sv. u sjemenišnoj kapeli i time je započela nova školska godina. Ove godine nalazi se u zavodu 70 sjemeništara.

DUHOVNE VJEZBE SJEMENISTARACA. U prošlu srijedu navečer započele su trodnevne duhov. vježbe za sjemeništara. Vodio ih je vlč. O. M. Rabadija D. I.

Kalendar Srca Isusova i Marijina donosi članke za promicanje pobožnosti presv. Srca Isusova, za pouku u pobožnosti i t. d.

Sto se tiče aktualnih problema današnjice, svatko će priznati, da za nas nema važnijeg pitanja nego li je ono o obiteljskom životu i pomlatku našega naroda, t. j. dječ. Cijela serija članaka obrađuje ovo pitanje sa svih strana, da pouči, da ukori, da prikaže ljepotu i važnost obiteljskog života. Da spomenemo samo neke članke: „U dječ. blagoslovljeni“ od biskupa dra Srebrnića; „Obitelj je izvor narodne snage“ od sveučilišnog profesora dra A. Zivkovića; „O majci pred Majkom“ (Gda Z. Zanko); „Put do ženidbe“ (Advokat Dr. Ćiril Braj-

ša); „Protiv bijele kuge“ (Nikola Tojčić, župnik); „Moje čedo“ (Gda Sofija Brajša) i t. d.

Spomenuti nam je ovdje još dva članka: „Mudre lije“ od M. Pavelića D. I., koji upozoruje narod na kojekakve političare, što ne obilaze narodom u ovdjejoj koži... a vukovi su, koji bi htjeli narodu oteti vjeru, a sebi napuniti džep... i članak o. Flodina D. I.: „Od octene kiseline do Lijevojnog tornja“ i „Priča o Bolteku i Betiki“, kojima šiba nesretna samoubojstva, koja toliko preotimlju maha po našim gradovima.

Napokon eto informativnih i zabavnih članaka, kao što su „Američki Hrvati“, „Komunisti na djelu“, „Razgovor među seljačkim narodom“, „Svećenici Kristovi“ (igra za govoreći zbor, osobito podesna za izdavanje prigodom svećeničkog redjenja), „Branimirova pobjeda“ igrokaz od D. Zanka iz naše hrvatske povijesti i t. d.

Konačno slijedi još čisto kalendarski dio sa statistikama, zdravstvom, gospodarskim uputama i pošt. tarifama, te šale i sajmovi.

Slike lijepo uspjele.

Dobiva se kod: Uprave Glasnika Srca Isusova, Zagreb I. 147 — Palmotićeva ul. 31, u župnim uredima i svim Knjižarama, uz cijenu od 10 Din. (Tko raspšta 10 kom. dobije jedanaesti primjerak badava).

KALENDAR GOSPINE KRUNICE ZA GOD. 1937. — Ovaj naš kruničarski kalendar, najnoviji među drugim katoličkim kalendarima kod nas, sada ulazi u 4. godišnje svoga opstanka. No uza sve današnje neprilike i poteškoće, naročito one ekonomske naravi, on si je stekao povjerenje kod našega naroda, koji ga je rado primio. Dokaz tome je činjenica, da je i od prošlogodišnje povišene naklade ostalo u zalih još samo par komada. Jer postoji izgled, da će se ovogodišnja potražnja za kalendar plasirati u u većoj mjeri od lanjske naročito radi toga, što se išlo za tim, da kalendar za g. 1937. bude sadržajno i obilniji i raznovrsniji i zanimljiviji.

Ovogodišnje kalendarsko stručno građivo, obogaćeno odličnim književnim doprinosima brojnih naših katoličkih pisaca i pjesnika, osvijetljeno je mnoštvom krasnih i poučnih ilustracija iz domovine i svijeta (iz Amerike), a sve to skupa uvelike uveličava njegovu vrijednost, tako da bi mu bila suvišna kakva posebna reklama. O tomu ćete se sami uvjeriti, ako si naručite ovaj kruničarski kalendar, koji Vas uza sve navedene njegove prednosti zapada kao i do sada samo 10.— dinara i 1 dinar za poštarinu. Za inozemstvo Din 25.—

Za povjerenike kalendara vrijede isti uvjeti kao i do sada: na svakih 10 rasprodanih komada dobivaju jedanaesti badava, ili na svaki rasprodani kalendar dobivaju 1 dinar za sebe. Svaki povjerenik, koji raspšta preko 20 komada, dobiva suviše od naše uprav. jednu od edicija naše naklade „Istina“, koja će im se darovati iza otposlane isplate.

Naruđbe prima: Uprava dominikanske naklade „Istina“ Zagreb — Maksimir, Kažotičev trg 4.

Križarske vijesti

NOVA KRIZARSKA BRATSTVA osnovana su u Petrovaradinu, okružje Đakovo, te Bistrici kod Gornjeg Vakufa, okružje Sarajevo.

TECAJEVI održani su 6, 7, 8. rujna u Ogulinu, koji je vodio brat Tubaković, te u Draškovcu za vođe Malih Križara, koji su vodili brat Stiperski i Marijančić.

DUHOVNE VJEZBE održalo je K. B. Travnik.

PROSLAVA KRIZARSKOG DANA. U nedjelju 13 rujna je opća proslava križarskog dana. Taj dan će se svuda održati crkvene svečanosti, primanja Križara. Upute o samoj proslavi poslana su već svim župnim uredima i križarskim društvima. Taj dan je i sabiranje prinosa za križ. org. pa molimo prijatelje Križara, da se i najmanjim doprinosom sješte potreba organizacije.

VEĆE SVEČANOSTI. Prijavljene su ove veće svečanosti križarskog dana: 13 rujna: U Zenici (posveta zastave i glazbe), Osijeku, Sisku, Šibeniku, te u Zagrebu na Trnju. 20. rujna: U Vinkovcima, Petrinji, Lukavcu, Čadavici Maču, Bakićima, Otoku; 27. rujna: U Senju, Novoj Gradiški Virju, Čuntiću, Miholjanecu te u Zagrebu na sv. Duhu. 4. listopada: U Banjaluci Koprivnici, Brodu n. S., Podravskim Sesvetama, Požezi, 11. listopada u Varaždinu.

Šaljite pretplatu!